

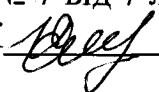
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Запорізький авіаційний коледж ім.О.Г.Івченка

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова приймальної комісії, директор коледжу
О.С.Дудников
20 лютого 2018р.

ПРОГРАМА

Вступного фахового випробування для прийому на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник» для профільних спеціальностей 050 галузь знань
Спеціальність 051 «Економіка»

Розглянута та обговорена
на засіданні ПЦК Економічних дисциплін
Протокол № 7 від 7 лютого 2018р.
Голова ПЦК Духовна О.І.

Запоріжжя 2018

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка

2 Перелік тем та питань з дисциплін, що виносяться на вступне фахове випробування

3 Критерії оцінювання тестових завдань

Рекомендована література для підготовки до фахового випробування

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до закону України „Про вищу освіту” підготовка молодших спеціалістів здійснюється за освітньо–кваліфікаційними рівнями (ступеневою освітою) згідно з Освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ).

Молодший спеціаліст - освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула неповну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для здійснення виробничих функцій певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Молодший спеціаліст повинен поєднувати широку фундаментальну, професійну та практичну підготовку, вміти на практиці застосовувати отримані знання.

У результаті фахового випробування вступники повинні:

Знати: теоретичні знання про форми прояву загальних економічних законів в промисловості, про закони розвитку галузі та вміти використовувати їх в діяльності підприємства; основні проблеми економічної організації суспільства; роль та місце кожного із економічних суб'єктів у сучасній системі господарювання.

Вміти: практично використовувати навички в області форм і методів організації виробництва, оптимального розподілу матеріальних, трудових та фінансових ресурсів підприємства; вирішувати практичні, професійні задачі в умовах державотворення, ринкової економіки і соціально-політичних відносинах в Україні; аналізувати національну економіку як цілісну систему з усіма її взаємозв'язками з іншими проявами людської життєдіяльності.

Мета фахових вступних випробувань – встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-професійної підготовки «кваліфікованого робітника» критеріям підготовки молодший спеціаліста за спеціальністю 5.03050401 "Економіка підприємства"

Завданням вступних фахових випробувань є оцінка рівня фахової підготовки «кваліфікованого робітника», виявлення глибини теоретичних знань, практичних вмінь і навичок та можливості застосування набутих знань при складанні фахового випробування.

Перелік дисциплін, що виносяться на фахове випробування на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня – молодший спеціаліст за спеціальністю 5.03050401 "Економіка підприємства"

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Для вступників, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» вступні фахові випробування проводяться у письмовій формі (тестування) за фахом, не менше ніж двома членами комісії. Результати фахового випробування оголошуються у день іспиту.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ

ДИСЦИПЛІНА «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

ТЕМА: Економічна теорія: предмет, метод, функції

Основні етапи розвитку економічної теорії.

Продуктивні сили та економічні відносини: матеріальне виробництво, процес праці, засоби праці, предмети праці, спосіб виробництва, продуктивні сили, виробничі відносини.

Характеристика сутності економічних законів: економічні закони, система економічних законів; предмет економічної теорії.

Методи пізнання соціально – економічних процесів: аналіз і синтез, індукція і дедукція, наукова абстракція та ін.

Функції економічної теорії; місце ЕТ в системі економічних наук; історична школа та меркантилізм; неокласична економічна теорія; монетаризм; інструкціоналізм; кейнсіанство та його еволюція; неокласичний синтез; ліво-радикальна політична економія.

ТЕМА: Суспільне виробництво і системи економічних законів

Матеріальне виробництво – основа життя людського суспільства. Продуктивні сили і виробничі відносини. Власність і виробничі відносини. Економічна система. Обґрунтування системного визначення предмета економічної теорії. Економічні закони, їх об'єктивний характер. Класифікація економічних законів. Економічні категорії. Поняття і структура методу економічної теорії та його вихідний елемент. Раціональні засоби й методи економічного аналізу в працях західних науковців. Економічні потреби суспільства. Погодження економічних потреб і їх структура. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Економічні інтереси. Види економічних інтересів, їх взаємодія. Суспільний поділ праці як чинник розвитку продуктивних сил. Суб'єкти економічних відносин. Організаційно – економічні та соціально – економічні відносини. До сучасні економічні системи. Командно – адміністративна система. Ринкова система. Змішані (поліформічні) системи. Перехідні економічні системи. Тенденції розвитку суспільного виробництва в Україні і в світі.

ТЕМА: Гроші та грошовий обіг

Становлення та еволюція грошових відносин; історія розвитку грошей; функції грошей: міра вартості; засіб обігу, засіб утворення скарбів і нагромадження; засіб платежу; світові гроші; форми: проста, повна, загальна, грошова; ціна, масштаб цін; грошовий обіг; закон грошового обігу; товарно – грошова рівновага; швидкість обертання грошової маси; демонетизація золота; валютний курс; споживчий кошик; види, поняття інфляції; загальні ознаки; галопуюча, гіперінфляція; девальвація, ревальвація, нуліфікація; стагфляція; золотий паритет; вексель, банкнота, чек, кількісна, марксистська, металістична, номіналістична теорія грошей.

ТЕМА: Вартість і ціна

Поняття вартості товару; суперечності між споживчою вартістю і вартістю; величина вартості; суспільно – необхідний робочий час; сутність і

роль закону вартості; механізм дії закону вартості; функції закону вартості; характеристика зв'язку закону вартості з редукцією праці; роль закону вартості у розвитку товарного виробництва; ціна як форма вияву механізму взаємодії індивідуальних та суспільно – необхідних витрат праці; коливання цін; види цін; взаємозв'язок вартості і ціни; ціна як регулятор розподілу праці та ресурсів між галузями суспільного виробництва.

ТЕМА: Ринок і ринкова система

Еволюція ринкової економіки і основні риси сучасних економічних систем. Чому нині вживається термін "ринкова економіка"?

Причини виникнення планомірно – ринкової системи. Неспроможність ринкового регулювання в сучасних умовах та основні функції держави.

Співвідношення господарського механізму з основними елементами економічної системи. Основні функції господарського механізму і його сутність.

Ринок товарів та платних послуг. Ринок грошей та цінних паперів. Ринок праці (робочої сили) та зайнятість. Фондова біржа; біржова торгівля; акція; курси акцій. Заробітна плата. Форми і системи заробітної плати. Зайнятість; безробіття.

ТЕМА: Капітал підприємства, його кругообіг та оборот

Прибуток підприємств і прибутковість; первісне нагромадження капіталу; перетворення грошей у капітал; капітал і наймана праця, заробітна плата, її сутність, форми і системи; продукт праці та заробітна плата; кругообіг та оборот капіталу; основний і оборотний капітал; механізм відтворення основного капіталу.

ТЕМА: Економічна система: види та суб'єкти

Основні елементи економічної системи. Типи економічних систем. Ринкові економічні системи. Неринкові економічні системи, порівняльна характеристика.

Виробництво, розподіл, обмін, споживання.

Власність: суб'єкти і об'єкти власності; економічні і юридичні аспекти власності (приватна трудова і приватна нетрудова власність), тенденції розвитку сучасної ринкової системи.

ДИСЦИПЛІНА «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

ТЕМА: Підприємство у сучасній системі господарювання

Економіка: поняття, головна сфера діяльності людей, галузь науки. Мета і завдання курсу: опанування студентами основних розділів прикладної економіки, організації та ефективності господарювання на рівні основної ланки суспільного виробництва, необхідною сукупністю теоретичних і практичних знань з управління ринковою економікою на сучасному етапі її розвитку.

Поняття підприємства як організаційно видокремленої ланки виробництва. Місія та система цілей підприємства: маркетингова, інноваційна, виробнича, економічна та соціальна діяльність, післяпродажний сервіс.

Класифікація підприємств за окремими ознаками: форма власності майна, правовий статус та форма господарювання, розміри та чисельність працівників та інші.

ТЕМА: Ресурсне забезпечення діяльності підприємств.

Поняття трудові ресурси, кадри, персонал, трудовий потенціал. Категорії персоналу підприємства. Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і кваліфікацією.

Продуктивність праці як економічна категорія.. Показники рівня продуктивності праці.

Матеріальні активи як сукупність виробничих фондів та іншого майна підприємства. Склад і взаємозв'язок засобів виробництва і виробничих фондів. Виробничі фонди як вартісна категорія. Поділ виробничих фондів на основні та оборотні. Відмінна ознаки ті сутнісна характеристика основних та оборотних фондів. Практичне значення основних та оборотних коштів для здійснення процесу виробництва продукції. Майно соціального призначення.

Видова класифікація основних фондів. Видова (технологічна) структура основних фондів, чинники і тенденції її динаміки на виробничих підприємствах.

Елементний склад оборотних фондів, характеристика виробничих запасів, напівфабрикатів власного виготовлення, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів. Показники та шляхи кращого використання матеріальних ресурсів.

Поняття та елементний склад нематеріальних активів.

ТЕМА: Оплата праці на підприємстві.

Поняття оплати праці. Основна заробітна плата і додаткова оплата праці. Основні функції заробітної плати (відтворювальна, стимулювальна, регулювальна, соціальна) та їх реалізація. Державна політика оплати праці. Основи оплати праці на підприємствах (в організаціях). тарифно - посадова система (тарифно - кваліфікаційні довідники; кваліфікаційні довідники посад керівників, спеціалістів і службовців; тарифні сітки; схеми окладів або єдина тарифна сітка). Дві форми заробітної плати, що базуються на тарифній системі, - почасової форми заробітної плати. Доплати і надбавки як самостійний елемент заробітної плати, що спрямовується на компенсацію або виногороду за суттєві відхилення від нормальних умов роботи. їх відмінність від тарифної заробітної плати.

ТЕМА: Собівартість продукції підприємства

Поточні витрати (собівартість продукції) як комплексний економічний показник. Зміст і методика обчислення кошторису виробництва. Розрахунки кошторису виробництва за окремими економічними елементами. Практичне значення та порядок розробки кошторису виробництва залежно від стадії і форми передбачення. Наявності інформаційної бази, розміру підприємства. Собівартість валової, товарної і реалізованої продукції. Витрати на одиницю обсягу товарної продукції. Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Об'єкти калькулювання і калькуляційні одиниці.

ТЕМА: Ціни та ціноутворення в ринкових умовах.

Поняття, роль і функції ціни у ринковій економіці. Види цін (тарифів) і сфери їх застосування. Методи встановлення ціни: собівартість плюс прибуток; забезпечення фінансової величини прибутку; за рівнем поточних цін (конкуренції); за рівнем попиту тощо. Визначення ціни на основі зворотної калькуляції. Систем знижок і доплат до базової ціни. Граничні ціни на окремі види продукції.

ТЕМА: Фінансово - економічні результати та ефективність діяльності.

Прибуток і доход як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Прибутковість і доходність: їхня сутність, відмінності між ними. Джерела формування прибутку і доходу підприємства. Валовий, чистий та реінвестований прибуток.

Економічна сутність і загальний методологічний підхід до вимірювання ефективності виробництва, господарської діяльності підприємства. Змістова характеристика видів ефективності. Критерії ефективності виробництва. Принципи формування системи показників ефективності виробничо - господарської діяльності та комерційної діяльності підприємства. Система показників ефективності виробництва (узагальнююча); показники використання праці (персоналу), виробничих фондів, фінансових коштів. Методичні підходи до оцінки соціальної ефективності діяльності підприємства.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Форма проведення вступного фахового випробування спрямована на створення сприятливих умов для об'єктивної оцінки знань абітурієнтів.

Кожен варіант містить набір з 15 тестових завдань що оцінені: 1 балом – за кожен тест.

Запропоновані тести дають змогу перевірити рівень знань з дисциплін спеціального циклу, які вивчали випускники освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник».

Кожен тест відповідає фаховій дисципліні з вищезазначених. Заборонено користуватись довідниками та іншими інформаційними матеріалами.

Підсумкова оцінка абітурієнта на фаховому випробуванні визначається на підставі суми кількості виконання окремих тестових завдань екзаменаційного білета (табл. 1)

Студент одержує за вірні відповіді оцінку:

Табл.1.

Кількість балів	Оцінка за 5 бальною шкалою
15	5
14	
13	4
12	
11	
10	3
9	
8	
7	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

- 1 Акимов И.М., Осинкина Е.С. Основы экономической теории. - К., 2001р.
- 2 Мочерний С.В. Економічна теорія: посібник для студентів вищих закладів освіти. - Видавничий центр "Академія", 2001. - 529с.
- 3 Основы экономической теории: схемы, диаграммы, таблицы / Под ред. Л.Н. Давиденко и др. - Мн.: Высшая школа, 2002. - 205с.
- 4 Основы економічної теорії / Під ред. Ю.В.Ніколенка. - Львів, 2001 р.
- 5 Економіка підприємств: Посібник / За ред.. П.С. Харіва. – Т.:Екон.думка, 2000
- 6 Економіка підприємств / За ред. С.Ф. Покропивного.- К.: Наук.думка, 2000